

ଇଭିଏମ ଜାଲିଆତି ଅଭିଯୋଗକୁ ଦୃଢ଼ ଭାବେ ଖଣ୍ଡନ କଲେ ନିର୍ବାଚନ ଆୟୋଗ

Posted On: 16 MAR 2017 8:12PM by PIB Bhubaneshwar

ଗୋଆ, ମଣିପୁର, ପଞ୍ଜାବ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ଉତ୍ତରାଖଣ୍ଡରେ ସମ୍ପ୍ରତି ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବିଧାନସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଭୋଟିଂ ମେସିନ୍(ଇଭିଏମ୍) ଜାଲିଆତି କରାଯାଇଥିବା ନେଇ ବିଭିନ୍ନ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ପକ୍ଷରୁ ଅଣାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗକୁ ଭାରତର ନିର୍ବାଚନ କମିଶନ୍(ଇସିଆଇ) ଦୃଢ଼ ଭାବେ ଖଣ୍ଡନ କରିଛନ୍ତି । କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଅଭିଯୋଗ ନଥାଇ ବହୁଜନ ସମାଜ ପାର୍ଟି (ବିଏସପି) ସାଧାରଣ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଇସିଆଇଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଥିବା ଏକ ଅଭିଯୋଗପତ୍ରର ଜବାବ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ଉତ୍ତର ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ୱେବସାଇଟରେ ମଧ୍ୟ ଅପଲୋଡ କରାଯାଇଛି ।

ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଜାରି ଏକ ପ୍ରେସ୍ ବିବୃତିରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଇଭିଏମ୍ ପ୍ରଚଳନ ହେବା ପରଠାରୁ ଏପରି ଏକାଧିକ ଅଭିଯୋଗ ହୋଇସାରିଛି । ଏପରିକି ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ବିଭିନ୍ନ ହାଇକୋର୍ଟ ଏବଂ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟରେ ମାମଲା ରୁଜୁ ହୋଇଛି । ହେଲେ ସମସ୍ତ ଅଭିଯୋଗ ତଥା ମାମଲାର ଭିତ୍ତି ନଥିବାରୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଖାରଜ ହୋଇଯାଇଛି । ଇଭିଏମ୍ ଜାଲିଆତି / ଟାମ୍ପରିଂ କରିବା ଆଦୌ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଇଭିଏମ୍ ଜରିଆରେ ଭୋଟ ଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୋପନୀୟ, ନିରପେକ୍ଷ ତଥା ସୁରକ୍ଷିତ ରଖା ଯାଇଥାଏ ବୋଲି ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କୁହାଯାଇଛି ।

ଭୋଟ କାଗଜ ଦ୍ଵାରା ଭୋଟ୍ ଗ୍ରହଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେତେକ ସମସ୍ୟା ରହିଥିବାରୁ ଡିସେମ୍ବର 1977ରେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଭୋଟିଂ ମେସିନ୍(ଇଭିଏମ୍) ପ୍ରଚଳନ କରିବା ଲାଗି ନିର୍ବାଚନ କମିଶନ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ 1988 ଡିସେମ୍ବରରେ ସଂସଦରେ ଏକ ବିଧେୟକ ଆଗତ ହୋଇଥିଲା । ଜନପ୍ରତିନିଧି ଆଇନ 1951ରେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଧାରା ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଇଭିଏମ୍ ବ୍ୟବହାର ଲାଗି ଭାରତୀୟ ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ଏହି ଆଇନ ବଳରେ 15 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1989 ଠାରୁ ନିର୍ବାଚନ ସମୟରେ ଇଭିଏମ୍ ବ୍ୟବହାର ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା । ଏହାପରେ ଜାନୁଆରୀ 1990ରେ ଭାରତ ସରକାର ଏକ ନିର୍ବାଚନ ସଂସ୍କାର କମିଟି ଗଠନ କରିଥିଲେ । ଏହି କମିଟି ଏକ ବିଶେଷଜ୍ଞ କମିଟି ଗଠନ କରିଥିଲା । ବିଶେଷଜ୍ଞ କମିଟି ଆବଶ୍ୟକ ତର୍କମା କରିବା ପରେ ଇଭିଏମ୍ ଦ୍ଵାରା ଭୋଟ୍ ଗ୍ରହଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁରକ୍ଷିତ ବୋଲି ରିପୋର୍ଟ ଦେଇଥିଲେ । ଏହାପରେ ଏପ୍ରିଲ 1990ରୁ ଇଭିଏମ୍ ଦ୍ଵାରା ଭୋଟ୍ ଗ୍ରହଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା ।

2000 ମସିହା ପରଠାରୁ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ପାଇଁ ଅନୁଷ୍ଠିତ 107ଟି ନିର୍ବାଚନ ସହ 2004, 2009 ଏବଂ 2014 ଲୋକସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ଇଭିଏମ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁରକ୍ଷିତ, ଗୋପନୀୟ ତଥା ନିରପେକ୍ଷ ଭୋଟ୍ ଗ୍ରହଣ ହୋଇଛି । ଇଭିଏମ୍ ଟାମ୍ପରିଂ ଅଭିଯୋଗ ଆଣି 2001ରେ ମାଡ୍ରାସ୍ ହାଇକୋର୍ଟ, 2002ରେ କେରଳ ହାଇକୋର୍ଟ, 2004ରେ ଦିଲ୍ଲୀ ହାଇକୋର୍ଟ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ହାଇକୋର୍ଟ ଏବଂ ବମ୍ବେ ହାଇକୋର୍ଟ(ନାଗପୁର ବେଞ୍ଚ)ରେ ପୃଥକ ପୃଥକ ମାମଲା ରୁଜୁ ହୋଇଛି । ମାତ୍ର ଏ ସମସ୍ତ ମାମଲାରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ କୌଣସି ଭିତ୍ତି ନଥିବା ଦର୍ଶାଇ ଅଦାଲତ ଖାରଜ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଏଥିସହିତ ଦେଶରେ ଇଭିଏମ୍ ଦ୍ଵାରା ଭୋଟ୍ ଗ୍ରହଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱସ୍ତ, ଭରସାଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଏହା ଜାଲିଆତି-ମୁକ୍ତ ବୋଲି କୋର୍ଟ ରାୟ ଦେଇସାରିଛନ୍ତି । ଏପରିକି ଉପରୋକ୍ତ ହାଇକୋର୍ଟଙ୍କ ରାୟକୁ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ କରି ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ମାମଲା ମଧ୍ୟ ଖାରଜ ହୋଇଯାଇଛି ।

କର୍ଣ୍ଣାଟକ ହାଇକୋର୍ଟ ତାଙ୍କର ଏକ ରାୟରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଇଭିଏମର କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଟେକ୍ନୋଲଜି ଦେଶ ପାଇଁ ଏକ ମହାନ ଉପଲବ୍ଧି ଏବଂ ଏହା ଦେଶ ପାଇଁ ଗୌରବ । ବାଲଟ୍ ପେପର ଏବଂ ବାଲଟ୍ ବାକ୍ସ ଅପେକ୍ଷା ଇଭିଏମ୍ ଦ୍ଵାରା ଭୋଟ୍ ଗ୍ରହଣ ଅଧିକ ସୁରକ୍ଷିତ ତଥା ଗୋପନୀୟ ବୋଲି ଉଭୟ ମାଡ୍ରାସ୍ ଏବଂ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ହାଇକୋର୍ଟ ରାୟ ଦେଇସାରିଛନ୍ତି । ସେହିପରି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଟେକ୍ନୋଲଜି ସହିତ ଇଭିଏମ୍ ମେସିନରେ ବ୍ୟବହୃତ ଟେକ୍ନୋଲଜି ତୁଳନାୟ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଇଭିଏମ୍ ଭାଇରସ୍ କିମ୍ବା ବଗ୍ସ (BUGS) ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନଥିବା ମାଡ୍ରାସ୍ ହାଇକୋର୍ଟ ତାଙ୍କର ଏକ ରାୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ । ଇଭିଏମରେ ବ୍ୟବହୃତ ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସୁରକ୍ଷିତ ତଥା ଦକ୍ଷ/ପାରଦର୍ଶୀ ବୋଲି କେରଳ ହାଇକୋର୍ଟ (ଡା.06.02.2002ରିଖରେ)ରାୟ ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏହି ରାୟକୁ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ମଧ୍ୟ କାଏମ୍ ରଖିଥିଲେ । ଇଭିଏମରେ ଥିବା ତଥ୍ୟ ଏବଂ ଜ୍ଞାନକୌଶଳକୁ ଚୋରାଇ ହେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା କୌଣସି ଅନଧିକୃତ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ ଇଭିଏମର ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଏହାସତ୍ତ୍ୱେ 2009 ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ସମୟରେ କେତେକ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଇଭିଏମ୍ ଟାମ୍ପରିଂ ନେଇ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିଲେ ଏବଂ ଏ ନେଇ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟରେ ମାମଲା ରୁଜୁ କରିଥିଲେ । ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ୍ରମେ ଏପରି ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରମାଣିତ କରିବା ଲାଗି ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ସହିତ ଖୋଲା ଆଲୋଚନା ପାଇଁ କହିଥିଲେ । ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ ଇଭିଏମ୍ ଟାମ୍ପରିଂ ଲାଗି ପ୍ରୟାସ କରିଥିଲେ ହେଁ ସେଥିରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏ ସମସ୍ତ ଘଟଣାର ଭିତ୍ତିଓ ରେକର୍ଡ଼ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାଠାରୁ କିଛି ପାଦ ଆଗକୁ ଯାଇ ଇଭିଏମ୍ ଟାମ୍ପରିଂ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିବା କେତୋଟି ରାଜନୈତି ଦଳର କର୍ମକର୍ତ୍ତା, ବିଭିନ୍ନ କୋର୍ଟରେ ମାମଲା ରୁଜୁ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ କରିବା ଲାଗି 3ରୁ 8 ଅଗଷ୍ଟ 2009, ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ବାଚନ କମିଶନ୍ ଡାକିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ଗୁଜରାଟ, ଦିଲ୍ଲୀ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ପଞ୍ଜାବ, ରାଜସ୍ଥାନ, ତାମିଲନାଡୁ ଏବଂ ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ ଆଦି 10ଟି ରାଜ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶତାଧିକ ଇଭିଏମ୍ ମେସିନ୍ ଅଣାଯାଇଥିଲା । ଇଭିଏମ୍ ମେସିନ୍ ନିର୍ମାଣ କରୁଥିବା ସଂସ୍ଥା ବିଭିଏଲ୍ ଏବଂ ଇସିଆଇଏଲର ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ କରିବା ଲାଗି ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କୁ କୁହାଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ସେମାନେ ଉକ୍ତ ଇଭିଏମ୍ ମେସିନ୍ଗୁଡ଼ିକ ଟାମ୍ପରିଂଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

ଏହାପରେ କେତେକ ଟିଭି ଚ୍ୟାନେଲ୍ ମାଧ୍ୟମରେ କିଛି ସାମାଜିକ କର୍ମୀ ଏକ ଇଭିଏମ୍ ମେସିନ୍ ଆଣି ତାହା ଟାମ୍ପରିଂ ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ଉକ୍ତ ମେସିନ୍ ମୁମ୍ବାଇସ୍ଥିତ ଇଭିଏମ୍ ଖେରହାଉସରୁ ଚୋରାଇ ନିଆଯାଇଥିବା ଏବଂ କେତେକ ବୈଷୟିକ ଦ୍ରୁତି ଥିବାରୁ ତାହା ବ୍ୟବହାର ଅନୁପଯୋଗୀ ଥିଲା ବୋଲି ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କୁ ଜବାବ ଦିଆଯାଇଥିଲା । 2010ରେ ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ

ଆୟୋଜିତ ଏକ ବୈଠକରେ ଆସାମ ଏବଂ ତାମିଲନାଡୁର କେତେକ ରାଜନୈତିକ ଦଳକୁ ଟ୍ରାଫ୍ ଦେଲେ ପ୍ରାୟତଃ ସମସ୍ତ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଇଭିଏମର ବିଶ୍ୱସନିୟତା ପ୍ରତି ସନ୍ତୋଷ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ । 2009ରେ ଇଭିଏମ୍ ଟାମିଲିଂୟୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ଦିଲ୍ଲୀ ହାଇକୋର୍ଟ ଏକ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ।

ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଜାରି ବିବୃତିରେ ଆହୁରି କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଇଭିଏମ୍ ମେସିନ୍ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଭାବେ ସୁରକ୍ଷିତ । ଏଥିରେ ବ୍ୟବହୃତ ସଫ୍ଟୱେରରେ ୱାନ୍ ଟାଇମ୍ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍ (ଓଟିପି) ଏବଂ ମାସ୍କ ଟିପ୍ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି, ତେଣୁ ଥରେ ଇଭିଏମ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲେ ଏଥିରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବା କିମ୍ବା ଏହାକୁ ଟାମିରିଂ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେହିପରି କୌଣସି ତାର କିମ୍ବା ତାର ବିନା ଏହି ଇଭିଏମ୍ ମେସିନ୍କୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ଦ୍ୱାରା ସଂଯୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏଥିରେ ଥିବା ତଥ୍ୟ ବଦଳାଇବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ରାଷ୍ଟ୍ରାୟତ୍ତ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଭାଗ ଏବଂ ପରମାରୁ ଶକ୍ତି ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଅଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରାୟତ୍ତ ଉଦ୍ୟୋଗ ଇସିଆଇଏଲ୍ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଇଭିଏମର ସଫ୍ଟୱେର ବିକଶିତ କରାଯାଇଛି । ଇଭିଏମ୍ ମେସିନ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯିବା ପରେ ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ବିଶେଷଜ୍ଞ କମିଟି ଏହାକୁ ଯାଂଚ କରିଥାଏ । ସେହିପରି ଇଭିଏମର କାର୍ଯ୍ୟଶୈଳୀ ଯାଂଚ କରିବା ଲାଗି ମଧ୍ୟ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଯୁନିଟ୍ ରହିଛି ।

ଇଭିଏମର ସଫ୍ଟୱେର ଏପରି ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଛି ଯେ ଜଣେ ମତଦାତା ଏଥିରେ କେବଳ ଥରେ ଭୋଟ୍ ଦେଇପାରିବେ । ଦୁଥରେ ଥିବା ପ୍ରିଜାକ୍ଟିଂ ଅଫିସର୍ ବାଲଟ୍ କଂଟ୍ରୋଲ ଯୁନିଟ୍କୁ ସତଳ କଲେ ଭୋଟର ଇଭିଏମରେ ବଟନ୍ ଟିପି ଭୋଟ୍ ଦେଇପାରେ । ପ୍ରିଜାକ୍ଟିଂ ଅଫିସର ପୁଣି ଥରେ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କଲେ ଯାଇ ପରବର୍ତ୍ତେ ଭୋଟ୍ ରେକର୍ଡ ହୋଇପାରିଥାଏ । ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଇଭିଏମ୍ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅକାମି ରହିଥାଏ । ତେଣୁ କୌଣସି ସମୟରେ ବାହାରୁ କୌଣସି ସଙ୍କେତ ଇଭିଏମ୍ ଗ୍ରହଣ କରିନଥାଏ । କୌଣସି ବାହ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଇଭିଏମ୍ କୋଡିଂକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରିଜାକ୍ଟିଂ ଅଫିସରଙ୍କ କଂଟ୍ରୋଲ ଯୁନିଟ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ବୋଲି 2006ରେ ବୈଷୟିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କମିଟି ରିପୋର୍ଟ ଦେଇସାରିଛି ।

ବିଦେଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ଇଭିଏମ୍ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉନଥିବା ସମ୍ପର୍କରେ କେତେକ ରାଜନୈତିକ ଦଳ କରିଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ରଖି ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଇସିଆଇ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଇଭିଏମର ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭୋଟିଂ ମେସିନ୍ ସହ ତୁଳନା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । କେତେକ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଇଂଟରନେଟ୍ ସଂଯୁକ୍ତ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଭୋଟିଂ ମେସିନର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି ଯାହା ଆଦୌ ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ତା’ଛଡ଼ା ଇଭିଏମ୍ ମେସିନର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ପରିଚାଳନା ଲାଗି ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କଡ଼ା ଯାଂଚ କରାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ରାଜନୈତିକ ଦଳଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଇଭିଏମ୍ ନିର୍ମାଣ କରୁଥିବା ସଂସ୍ଥାର ଇଞ୍ଜିନିୟରମାନେ ମେସିନ୍କୁ ଯାଂଚ କରିଥାନ୍ତି । ସେହିପରି ପ୍ରାର୍ଥୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଇଭିଏମରେ ପରୀକ୍ଷାମୂଳକ ଭୋଟିଂର ନମୁନା ଦେଖିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ଯାଂଚ କରିସାରିବା ପରେ ଇଭିଏମକୁ ସିଲ୍ କରି ରଖିଦିଆଯାଇଥାଏ । ଉକ୍ତ ନମୁନାର ଏକ ପ୍ରମାଣ ମଧ୍ୟ ରଖାଯାଇଥାଏ । ଇଭିଏମ୍ ସିଲ୍ ହେବା ପରେ ପ୍ରାର୍ଥୀ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ସିଲ୍ରେ ଦସ୍ତଖତ ମଧ୍ୟ ମାରିଥାନ୍ତି । ଭୋଟ୍ ଗ୍ରହଣ ପରେ ଇଭିଏମକୁ କଡ଼ା ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ପୋଲିଂ ଷ୍ଟେସନରୁ ନିଆଯାଇ ଗଣନା ରୁମରେ ସଂରକ୍ଷିତ କରି ରଖାଯାଇଥାଏ । ଯେଉଁଠି କଡ଼ା ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥାଏ ।

ଏସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଇଭିଏମ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଭୋଟ ଗ୍ରହଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସୁରକ୍ଷିତ ତଥା ଏହାକୁ ଜାଲିଆତି କରିବା ଆଦୌ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ବୋଲି ନିର୍ବାଚନ କମିଶନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ କୁହାଯାଇଛି । ଏହାଛଡ଼ା ଇଭିଏମର ଟାମିରିଂ ନେଇ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଭିଯୋଗ ହୋଇନାହିଁ । ଯେଉଁସବୁ ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଛି ତାହା ଭିତ୍ତିହୀନ ତଥା ଅମୂଳକ । ତେଣୁ ଏହି ଅଭିଯୋଗ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ନିର୍ବାଚନ କମିଶନରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କୁହାଯାଇଛି ।

*****